

K U L T U R A KONTROVERZNI FRLJIĆEV TEATAR

**SVESTRANI MLADI
UMJETNIK**

Igor Pauška je kazališni scenograf, a osim likovne umjetnosti, unutar koje se zanima za umjetnost svjetla, ali i za fotografiju, konceptualnu umjetnost, video art i land art, radi i kao videosnimatelj, dizajner rasvjete i umjetnik suvremenog pokreta

Scenografija Igora Pauške zabranjena za mlade od 16 godina

Giljotiniranje će za gledatelje 'Dantonove smrti' na Dubrovačkim ljetnim igrama biti vrlo dojmljivo. Iako će sjediti na stolcima, zbog scenografije neće si moći rukom dodirivati glavu niti samovoljno napustiti predstavu. Iznad razine scene virit će im samo glave, dok će glumci igrati oko i između njihovih glava

/NAPISAO/ TONKO VULIĆ / tonko.vulic@aktual.hr
/SNIMKE/ DUBROVAČKE LJETNE IGRE

Predstava "Dantonova smrt", koja će se premijerno odigrati 20. kolovoza u Dubrovniku, za gledatelje će biti nezaboravno i ne- svakidašnje iskustvo. Svi će oni sjediti u stolicama ugrađenim u konstrukciju scenografije, dok će im glave biti zatvorene u mehanizam nalik giljotini i "viriti" tek iznad razine pozornice. Akademski slikar Igor Pauška kreirao ju je u suradnji s redateljem predstave Oliverom Frlićem, jednim od trenutačno najtraženijih redatelja u regiji i tzv. enfant terribleom domaće kazališne scene. Zbog ovakve scenografije i priče same predstave, izvedbe mogu pratiti samo osobe starije od 16 godina te osobe koje ne pate od klaustrofobije. Unatoč toj preporuci, ispisanoj uz najavu predstave, karte za svih devet izvedbi unaprijed su rasprodane, a svaku može pratiti tek 108 gledatelja, smještenih u konstrukciju ove scenografije crne boje izrađene u obliku križa.

"Dantonova smrt" igrat će se na Tvrđavi sv. Ivana, koja dominira ulazom u dubrovačku staru gradsku luku, a u predstavi nastupaju Sreten Mokrović, Milan Pleština, Ivana Roščić, Filip Juričić, Nikša Butijer, Dražen Šivak i Dejan Krivačić. Autor scenografije Igor Pauška rođen je 1976. u Bjelovaru, a slikarstvo je diplomirao na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. U svojem se stvaralaštvu najčešće inspirira svjetlom, ispitujući njegove mogućnosti kao medija i kao načina umjetničkog izričaja. Pauška koristi svijetlo u vizualnim umjetnostima, scenografiji i kazalištu, često ga povezujući u zanimljive sinergije s pokretom i zvukom, te tako kreirajući kompleksne multi-medijske projekte i performanse.

SMRT POTLAČENIMA

Igor Pauška autor je scenografskih rješenja, odnosno dizajna rasvjete za predstave "Priča o vojaku" i "Regoč" u režiji Dore Ruždjak Podolski, "Pas, žena, muškarac" u režiji Zijaha Sokolovića, "I.S.T.O." u koreografiji Almir Osmanović i Snježane Abramović, "Ne boj se, i mene je strah" u koreografiji Ksenije Zec, "L.I.F.T." u koreografiji Larise Lipovac te mnogih drugih. Suosnivač je umjetničke udruge Nuradizajn, koja se bavi likovnom i kazališnom produkcijom, dobitnik je druge i treće nagrade publike na 52. pulskom festivalu za eksperimentalne filmove "All Over You" i "Deep Space", dok je na 54. Pula film festivalu sudjelovao s videoradovima "Taxi Allah" i "Yoruba Express", također u kategoriji eksperimentalnog filma. Osim likovne umjetnosti, unutar koje se zanima za umjetnost svjetla, ali i za fotografiju, konceptualnu umjetnost, video art i land art, radi i kao kazališni scenograf, videosnimatelj, dizajner rasvjete i umjetnik

suvremenog pokreta. Osnivač je bijenalne izložbe "Unutrašnje strukture", koja se održavala u sklopu Blind in Theatre Festivala u Zagrebu, te je suosnivač izložbe "Platforma" u okviru Platforme mladih koreografa.

Predstava "Dantonova smrt" priča je o Georgesu Dantonu, idejnom tvorcu francuskog revolucionarnog suda, na kojem je sama optužba gotovo automatski značila osudu, makar i bez dokaza. Nakon što je uvidio monstruoznost mehanizma koji je stvorio, Danton ga je pokušao ukinuti, no u tome ga je spriječio Robespierre, iskorištivši sud za pokolj tisuća neistomišljenika, uključujući i kompletnu opoziciju, te napokon - i samog Dantona. Predstava je u vrijeme nastanka bila toliko kontroverzna da

Igor Pauška najčešće se inspirira svjetlom, ispitujući njegove mogućnosti kao medija i kao načina umjetničkog izričaja. PAUŠKA KORISTI SVJETLO U VIZUALNIM UMJETNOSTIMA, SCENOGRAFIJI I KAZALIŠTU često ga povezujući u zanimljive sinergije s pokretom i zvukom te tako kreirajući kompleksne performanse

je na praiizvedbu čekala više od 60 godina, a danas se smatra pretečom tzv. dokumentarnog teatra, čije metode Oliver Frlić redovito koristi.

Inače, Georg Büchner (1813.-1837.) je svoju prvu dramu "Dantonova smrt" napisao u 22. godini, samo dvije godine prije smrti. Tijekom studija, Büchnera je posebno zanimala povijest Francuske revolucije te je smatrao da bi neke ideje iz Francuske trebale pokrenuti promjene u Njemačkoj. Pozvao je seljake na ustanak i tiskao letak s riječima "Sloboda kolibama. Smrt potlačenicima", što je bilo dovoljno da ga se protjera iz zemlje. Pišući o Francuskoj revoluciji, Büchner se usredotočio na razdoblje vladavine i razdora samih revolucionara. U središtu priče je sukob Robespierrea i Dantona, odnosno dva različita svjetonazora o tome kakva bi Francuska trebala biti nakon revolucije. Danton je prikazan kao dekadentan čovjek liberalnih i tolerantnih političkih nazora. Robespierre smatra da Danton koči revoluciju i, iako je Danton narodni heroj i njegov prijatelj, odlučuje ga pogubiti na giljotini. Tako se Danton našao pred sudom koji je sam osnovao, i to bez mogućnosti da iznese obranu. Učeni razgovori Dantona i

njegovih prijatelja o Bogu, moralu, postanku svijeta i smrti, smjenjuju se s grotesknim prikazima smrti na ulicama grada. Büchnerov tekst, isprva smatran dramom za čitanje, čekao je na svoju prvu izvedbu sve do 1902. godine, nakon Drugog svjetskog rata, mladi austrijski kompozitor Gottfried von Einem po tekstu je skladao operu, a 1963. je nastalo i prvo filmsko uprizorenje.

UPOZORENJE NA KARTAMA

Scenografija Igora Pauške za "Dantonovu smrt", koja će se prikazati u okviru 63. dubrovačkih ljetnih igara, nastala je u skladu s redateljskim viđenjima Olivera Frlića. "Oliver je želio na neki način sputati publiku te sam na temelju te ideje izradio cijeli koncept koji mu se svidio. Radikalnost scenografije leži u činjenici da zadire u slobodu gledatelja tijekom trajanja predstave. Gledatelji će biti smješteni na pozornici u poziciji nalik onoj u kojoj su se nalazili ljudi pred giljotiniranje. Iznad razine scene virit će im samo glave, dok će glumci igrati oko i između njihovih glava. Zbog zahtjevnosti konstrukcije scenografije, svakoj će izvedbi moći prisustvovati samo 108 gledatelja koji će istodobno biti i dijelom scenografije, tako da smo ih u šali nazvali 'poljem kupusovih glava'. Oduševljen sam suradnjom s Oliverom Frlićem, jer je intrigantan režiser te se usuđuje raditi pomake na koje se rijetki odlučuju. Takav me pristup provocira da promišljam stvari kojima se ranije nikada nisam bavio, što mi je vrlo poticajno", kaže Igor Pauška, koji tvrdi da je scenografija "Dantonove smrti" najzahtjevnija koju je do sada radio.

Inače, osnovna ideja Pauškine scenografije nastala je na temelju izgleda klasičnog podija za giljotiniranje, kao sprave koja predstavlja okosnicu radnje predstave "Dantonova smrt". Giljotiniranje, koje je svojedobno bilo oblik pučke zabave i druženja, gledateljima bi moglo biti dojmljivo, pa je upravo iz tog razloga preporučeno da predstavi ne prisustvuju osobe mlađe od 16 godina, kao ni oni koji pate od klaustrofobije. Iako će sjediti na stolicama, neće si moći rukom dodirivati glavu niti samovoljno napustiti predstavu, osim ako ne zatraže da ih se pusti van. "Radeći scenografiju, neki su mi ljudi kazali da ne bi nikada sjeli u takav položaj, pa sam vodstvu Igar predložio da koncipiraju upozorenje kupcima karata. No, izgleda da je upravo to ograničenje izazvalo još veći interes publike, tako da su već rasprodane gotovo sve ulaznice", kaže Igor Pauška.

Oliver Frlić je za mjesto radnje odabrao Tvrđavu sv. Ivana, koja se nalazi u sklopu dubrovačkih zidina, a osnovna joj je namjena bila obrana gradske luke. "Ta tvrđava, po mom mišljenju, predstavlja idealan prostor za 'Dantonovu smrt', jer se nalazi na ulazu u sam grad, a dovoljno je izolirana od

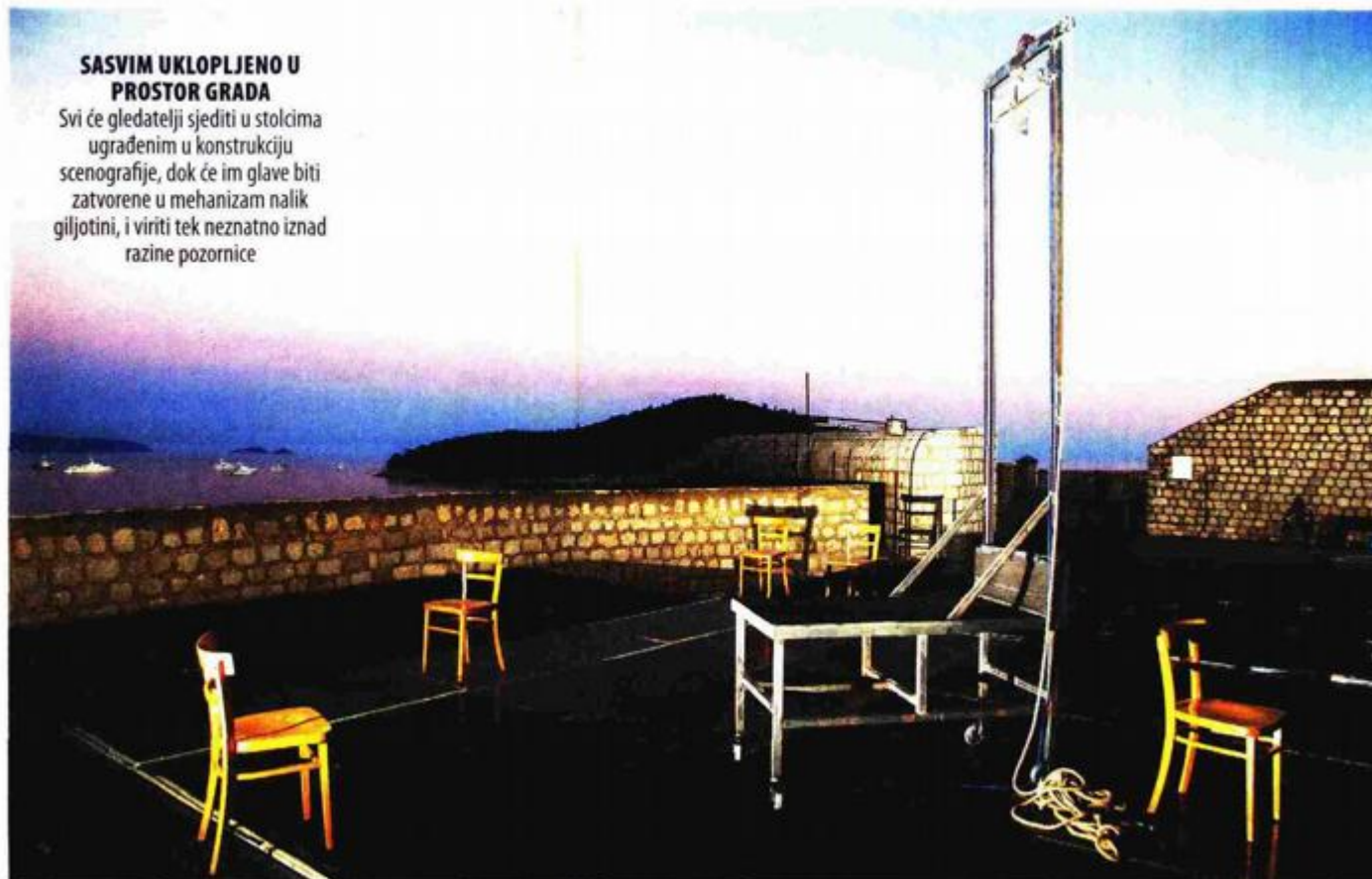
**GLUMAČKI TIM
JAMČI KVALITETU
PROJEKTA**

U predstavi 'Dantonova smrt' redatelja Olivera Frlića nastupaju Sreten Mokrović, Milan Pleština, Ivana Rosčić, Filip Juričić, Nikša Butijer, Dražen Sivak i Dean Krivačić

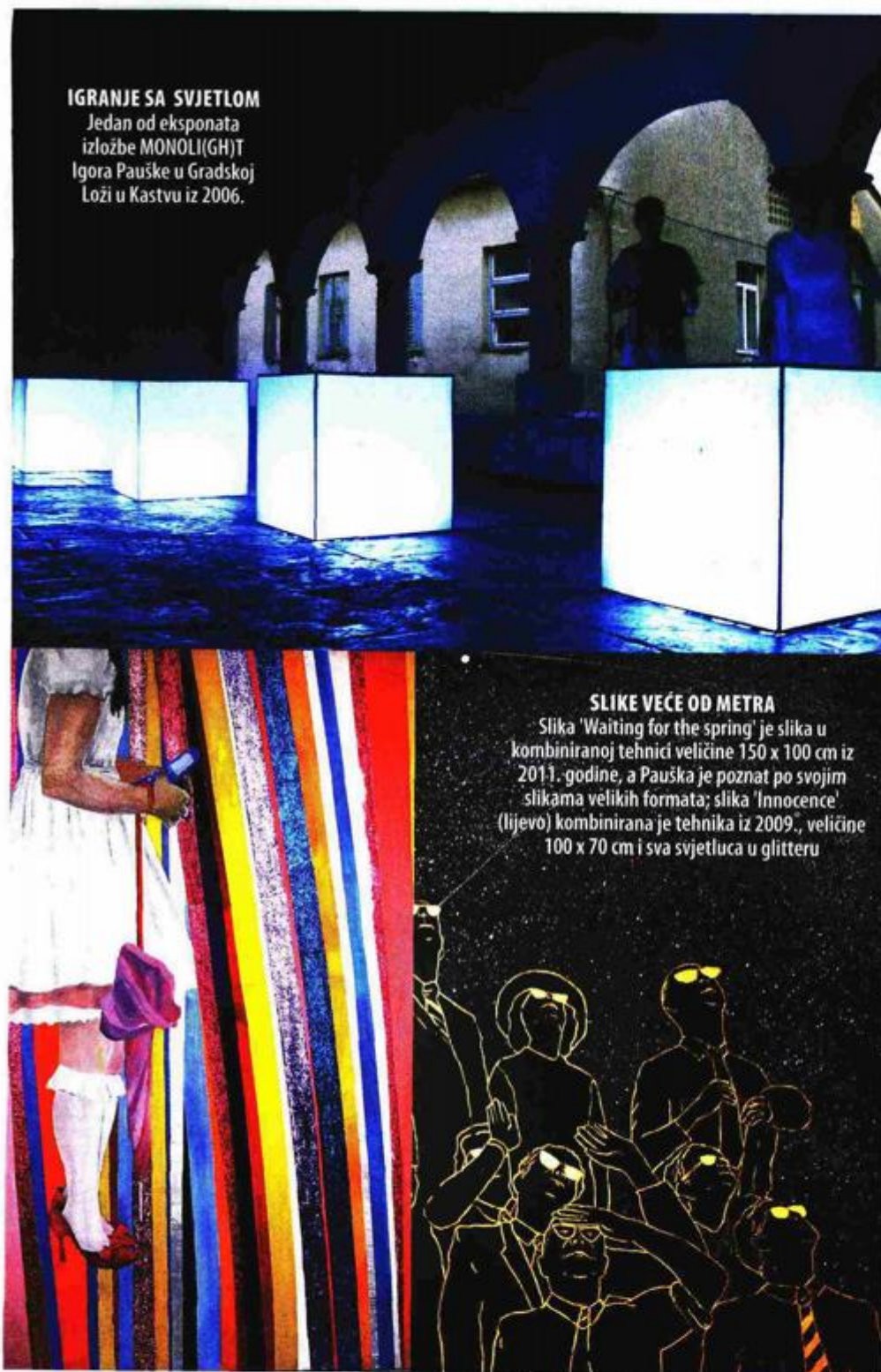
'Oliver je želio na neki način 'blokirati' publiku, te sam na temelju te ideje izradio cijeli koncept koji mu se svidio. **RADIKALNOST SCENOGRAFIJE LEŽI U TOME DA ZADIRE U PRIVATNOST GLEDATELJA.** Zbog zahtjevnosti konstrukcije, moći će prisustvovati samo 108 gledatelja, koji će biti i dijelom scenografije, tako da smo ih Oliver i ja u šali nazvali 'poljem kupusovih glava'

**SASVIM UKLOPLJENO U
PROSTOR GRADA**

Svi će gledatelji sjediti u stolicama ugrađenim u konstrukciju scenografije, dok će im glave biti zatvorene u mehanizam nalik giljotini, i viriti tek neznatno iznad razine pozornice

IGRANJE SA SVJETLOM
 Jedan od eksponata izložbe MONOLITH Igora Pauška u Gradskoj Loži u Kastvu iz 2006.

SLIKE VEĆE OD METRA
 Slika 'Waiting for the spring' je slika u kombiniranoj tehnici veličine 150 x 100 cm iz 2011. godine, a Pauška je poznat po svojim slikama velikih formata; slika 'Innocence' (lijevo) kombinirana je tehnika iz 2009., veličine 100 x 70 cm i sva svjetluca u glitteru

dubrovačke ljetne vreve. Tvrđava sv. Ivana je idelana i zbog svoje veličine, tako da smo na nju uspjeli smjestiti cijelu konstrukciju sa 150 četvornih metara scene. U ovoj predstavi ne koristim nove tehnologije ili posebne svjetlosne efekte, kao u dugim projektima u kojima sam sudjelovao, jer je sama scenografija dovoljno dojmiva. Rasvjeta će stoga biti jednostavna i relativno komorna", kaže Igor Pauška, koji se za svjetlo kao medij izražavanja zainteresirao čim se počeo baviti umjetnošću.

"Kao dijete izrađivao sam neobične svjetiljke, a kasnije sam na Akademiji počeo raditi luminoobjekte. Svjetlo za mene znači prostor, jer prostor ne postoji bez svjetla.

Luminoobjekte radim u plastici, a kada slikam, često koristim zlatnu i srebrnu boju jer reflektiraju svjetlo. U kazalištu kroz dizajn rasvjete na svoj način proživljam i opisujem ono što se događa na sceni. Bilo da je riječ o geometrijskim formama ili lijevanim, amorfnim oblicima, moje svjetlosne instalacije stvaraju određene efekte u prostoru. One me opuštaju i dovode u jednostavnije stanje od svakidašnjeg. Uglavnom ih izlažem u galerijskim prostorima, a neke su u privatnim zbirkama. Svaka od njih funkcionira i u mraku i na svjetlu, jer je riječ o skulpturama koje svijetle. Inače, prva stvar koju primijetim kada uđem u neki prostor nije boja zidova, nego kakvu atmosferu stvara

raspored i intenzitet rasvjete. Kod nas je industrija svjetlosnih tijela i edukacija dizajnera rasvjete, nažalost, još u povojima, tako da dosta ljudi uopće se shvaća važnost i ulogu rasvjete", kaže Pauška.

PRIMJENA UMJETNOG SVJETLA

"U radu primjenjujem samo umjetno svjetlo, iako volim i danje svjetlo, te primjećujem razlike u bojama koje izaziva zalazeće sunce od podnevnog. Nekada sam se bavio land artom, sve dok nisam shvatio da je priroda sama po sebi savršena te da je ne treba mijenjati. Svijet umjetnosti novih medija, kao što su video i animacija, počeo sam otkrivati čim sam se upisao na Akademiju. Kasnije sam se počeo baviti i scenografijom te dizajnom svjetla u kazalištu. Vrlo često radim plesne predstave One su vrlo zahtjevne u pogledu scenografije, svjetla i zvuka te često odlaze u apstrakciju, jer je polje interpretacije vrlo otvoreno i široko. Inače, na samoj Akademiji nisam previše naučio, jer se radi o tradicionalnoj instituciji koja me je prilično sputavala, nedostajalo je komunikacije među profesorima i studentima te se cjenila jednoličnost izražavanja u medijima".

Igor Pauška je završivši Akademiju likovnih umjetnosti 2004. godine bio jedan od suosnivača Nuradizajna, udruge koja je nudila paket usluga za kazališta koji je obuhvaćao zvuk, video, scenografiju i kostimografiju, a iste je godine počeo snimati i prve eksperimentalne filmove camcorde-rom. "Radilo se o intimnim razgovorima sa samim sobom, tako da sam snimao filmove u svom stanu i na putovanjima. Oni su odražavali moje intimne odnose s gradom ili prostorom u kojem boravim. Boraveći u Dubrovniku i radeći video za predstavu 'Priča o Vojaku', gomile turista koje sam svakodnevno vidao po gradu potakle su me na stvaranje rada koji se bavi tom tematikom. Kupio sam film sa 36 snimaka, umetnuo ga u fotoaparat te molio ljude koje sam susretao da me fotografiraju na 36 različitih dubrovačkih turističkih lokacija. Način kadriranja prepustio sam turistima na koje sam naišao na zidinama, Stradunu i drugdje te je na svakoj lokaciji napravljena samo jedna snimka, a svih sam 36 fotografija velikog formata kasnije izložio pod nazivom 'Pozdrav iz Dubrovnika'. Bila je to moja najzabavnija izložba s obzirom na to da je bilo fotografija na kojima mi je odsječena glava, ili noge, ili me uopće nije bilo. Uza svaku sam fotografiju dodao i kratak opis osobe koja me fotografirala. Inače, Dubrovnik ne doživljam kao mjesto odmora, jer ovdje uvijek nešto radim. Najnovija scenografija za predstavu 'Dantonova smrt' naročito mi je draga i uzbudljiva, jer nalikuje na crni monolit iz filma 'Odiseja 2001', koji je pao na dubrovačke zidine", kazao je Igor Pauška.